

עבודה זרה דף ה', מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה

1. **עבודה זרה, דף ה':** "תנו רבנן: מי יתן והיה לבבם זה להם - אמר להן משה לישראל: כפויי טובה בני כפויי טובה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לישראל: מי יתן והיה לבבם זה להם, היה להם לומר: תן אתה".
2. **מהר"ל שם:** "תן אתה. ואף על גב דהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, הכא שאני דיתן להם לב לירא ועם כל זה אפשר שלא יהיה להם יראה, מ"מ ביד הקדוש ברוך הוא שיתן להם הכנה ליראת השם".
3. **חזון אי"ש מועד, בסוף הספר:** "המקום ברוך הוא מניח את הבחירה ביד האדם ... אבל המקום ברוך הוא אינו נותן בליבם את הקירוב, דאם כן לא יתייחס הדבר לברואיו. אמנם אם יש מתפלל לפניו יתברך על הקירוב ותפילתו נשמעת, מתייחס קירוב שעושה הקב"ה לברואיו, כיון שנעשה על ידי תפילת נברא. והיינו דאמרו עבודה זרה דף ה' היה להם לומר "אתה תן", ורוצה לומר ועל ידי זה היה אפשר להקב"ה לעשות הקירוב כיון שהוא על פי תפילתם".
4. **עבודה זרה שם:** "אף משה רבינו לא רמזה להן לישראל אלא לאחר ארבעים שנה, שנאמר: ואולך אתכם במדבר ארבעים שנה, וכתוב: ולא נתן ה' לכם לב וגו'".
5. **ברכות, דף ס"ג:** "ועוד פתח רבי יהודה בכבוד תורה ודרש: הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם. וכי אותו היום נתנה תורה לישראל? והלא אותו יום סוף ארבעים שנה היה! אלא ללמדך: שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני. אמר רבי תנחום בריה דרבי חייא איש כפר עכו: תדע, שהרי אדם קורא קריאת שמע שחרית וערבית, וערב אחד אינו קורא - דומה כמי שלא קרא קריאת שמע מעולם. הסכת - עשו כתות כתות ועסקו בתורה, לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה ... דבר אחר: הסכת ושמע ישראל - כתות עצמכם על דברי תורה, כדאמר ריש לקיש. דאמר ריש לקיש: מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה - שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל".
6. **שפת אמת, כי תבוא תרנ"א:** "בפסוק הסכת ושמע כו' היום הזה נהיית כו'. בגמ' ברכות [ס"ג] כתתו לבבכם לשמוע ד"ת עשו כתות כו'. דהנה מרע"ה תיקן את בני"י קודם הסתלקותו כמ"ש בפרשה זו את ה' האמרת היום. היום הזה ה' אלהיך מצוך כו'. ומפורש ביותר ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועינים כו' ואזנים כו' עד היום הזה. א"כ נראה כי ביום הזה ניתקנו בני"י; "נהיית" - הוא שנעשו כבד"י חדשה. וכמו שהתנה הקדוש ברוך הוא עמנו "אם שמוע תשמעו בקולי ... והייתם לי סגולה". אכן בני"י עברו עליהם כמה יסורים באלה המ' שנים עד שזכו לזה התיקון כמ"ש לחם לא אכלתם כו' ומתוך היסורין ניתקנו. וכ"כ בזוה"ק תרומה "נהיית - תברתא לבך לפולחנא דקוב"ה" מלשון נהיית ונחלת. ולכן כמו שנעשה אז כך הוא תמיד ולכן צריכין לכתת הלב ונפש לזכות לדברי תורה. ואיתא בגמ' זאת התורה א' כי ימות אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עלי'. והנה הפסוק אומר זאת התורה היינו מי שבאמת מוסר נפשו על התורה נעשה כולו תורה ממש ... וזה הוא באנשים גדולים ומעין זה בכל איש ישראל כפי מה שמבטל ומכתת גופו כך זוכה לתורה. וכ"ז נעשה בדור הראשון שאחר כל היסורים זכו כמ"ש לב לדעת עינים ואזנים כו' היינו שנתהפך כל גופם תורה. אכן יש עוד פ"י הסכת עשו כתות והוא דרך המנוחה שיכולין ג"כ לזכות לתורה ע"י כח כללות בני"י. וכך הי' מוכן קודם החטא. וע"ז הוכיח מרע"ה את בני"י כדאיתא במד' שכשאמר הקדוש ברוך הוא מי יתן והי' לבבם זה הי' להם לומר אתה תן. פ"י מי יתן הוא בחי' תשובה שהי' גלוי לפניו ית' שעתידין לחטוא ולהתקרב ע"י תשובה. ומשה רבינו ע"ה הי' חפץ שיתקנו בני"י בבחי' צדיקים גמורים. והם ב' מדרגות ושניהם כלולים בתיבת הסכת. והיא בחי' מחלוקת לש"ש וכנסי' לש"ש. והם בחי' ימי המעשה בבירור תיקון הגוף שצריך כתיבתה. ויום שבת מנוחה היא כנסי' לש"ש".